

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

සි/ස ශ්‍රී ලංකා රජයේ වාණිජ විවිධ නීතිගත සංස්ථාවේ (“සමාගම”) 2024 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහඟුරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 01 හි 32 ඡේදය අනුව වත්කම් හා වගකීම් හිලවු කර නොදැක්විය යුතු වුවද, රු.373,351,128ක් වූ වෙළඳ ණයහිමි ශේෂයට රු.11,906,646ක් වූ ලැබිය යුතු ශේෂ හිලවු කර ශුද්ධ වටිනාකම වූ රු.361,444,482ක් ගෙවිය යුතු ශේෂ ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.	ණයහිමියන් සම්බන්ධව වත්කම් හා බැරකම් හිලවු කර දක්වා නොමැති අතර ණයහිමියන්ට ගෙවිය යුතු මුදල මිලදී ගන්නා අවස්ථාවේදී වගකීමක් ලෙස ගිණුම්ගත වේ. ගැනුම් ආපසු යැවුම් සහ අත්තිකාරම් ණයහිමියන්ට ගෙවිය යුතු ශේෂයෙන් එය අඩු කර (හර) ගිණුම්ගත වේ. මින් ඉදිරියට අත්තිකාරම් දී ඇති අවස්ථාවන්හිදී එය වෙනම පෙන්වීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුව වත්කම් හා වගකීම් හිලවු නොකර දැක්විය යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 07 හි 16 ඡේදයට පටහැනි ලෙස ස්ථාවර තැන්පතු හා වෙනත් කෙටිකාලීන තැන්පතුවල සිදු කර තිබූ ශුද්ධ ආයෝජන රු.315,088,866ක් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ දැක්වීම වෙනුවට මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් තුලින් ජනිත වූ මුදල් ප්‍රවාහ යටතේ දක්වා තිබුණි. තවද මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් ජනනය වූ මුදල් ප්‍රවාහය ගණනය කිරීමේදී රාජ්‍ය ප්‍රදාන වලට අදාළ විලම්බිත ආදායම් රු.24,437,682ක් දෙවරක් අඩුකර දක්වා තිබීමෙන් මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් ජනිත වූ මුදල් ප්‍රවාහය එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	ඉදිරිපත් කිරීමේදී සිදු වී ඇති දෝෂය පිළිබඳව අවදානය යොමු කරමින් ඉදිරියේදී ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 07 හි 16 ඡේදය ප්‍රකාරව ස්ථාවර තැන්පතු ශුද්ධ ආයෝජනය, ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ දැක්වීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. කෙසේ වුවත් අවසාන ශේෂය නිවැරදිව දක්වා ඇති අතර මෙහෙයුම් ලාභදායීත්වයට බලපෑමක් වී නොමැත.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය පිළියෙල කළ යුතුය.
(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 08 හි 42 ඡේදය අනුව ප්‍රමාණාත්මක පූර්ව කාලපරිච්ඡේද	ආනයනය කරන ලද සහල් සම්බන්ධ සියලු සැසඳුම් සිදුකර අදාළ සියලු විෂයදම් ප්‍රතිපූර්ණය අවසන් කර එයට	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුව

වැරදි අතීතානුයෝගීව නිවැරදි කළ යුතු අතර ප්‍රමිතියෙහි 49 ඡේදය අනුව වැරදි නිවැරදි කිරීම සම්බන්ධ තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කළ යුතුය. එසේ වුවද සමාගම විසින් එම ප්‍රමිතියේ විධිවිධානවලට පටහැනිව පෙර වර්ෂයේ සහල් ආනයනයට අදාළ විනිමය ලාභ රු. 440,670,002ක් හා විනිමය අලාභ රු. 27,863,304ක් සහ එම සහල් ආනයනයට අදාළ වියදම් හා තොග හානි එකතුව රු. 23,869,693ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ විකුණුම් පිරිවැයට පිළිවෙළින් බැර සහ හර කර තිබුණි.

අදාළ අවසන් ගෙවීම 2023/06/27 දින සිදු කර ඇත. එම නිසා ඊට අදාළ රු. 440,670,002 ක් වූ ගිණුම් සටහන 2023 වර්ෂයේදී ගිණුම් ගත කර ඇත. සහල් ආනයනයට අදාළව මහා භාණ්ඩාගාරයට ප්රවර්ථන වර්ෂයේදී ගෙවන ලද රු. 156,691,390 මුදල සඳහා 2023/24 ගිණුම් වර්ෂයේ දී ගැලපීම් සිදු කල අතර රු. 27,863,304 ක් වූ විදේශ හුවමාරු ලාභය 2023/24 වර්ෂයේදී ගලපන ලදී.

ප්‍රමාණාත්මක පූර්ව කාලපරිච්ඡේද වැරදි අතීතානුයෝගීව නිවැරදි කළ යුතුය.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 12 අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ජංගම නොවන වගකීම් යටතේ දැක්විය යුතු රු.30,437,267ක් වූ විලම්බිත බදු වගකීම, ජංගම නොවන වත්කම් වලින් අඩුකර ශුද්ධ විලම්බිත වත්කම් ලෙස දක්වා තිබුණි.

2024/25 වර්ෂයේ සිට ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 12 අනුව විලම්බිත බදු වගකීම ජංගම නොවන වගකීම් යටතේ වෙනම දැක්වීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. ඉදිරිපත් කිරීමේදී සිදුවී ඇති මෙම දෝෂය අවසාන ශේෂයට බලපෑමක් සිදු වී නොමැත.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුව විලම්බිත බදු වගකීම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

(ඉ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 20 හි 39 ඡේදය අනුව රාජ්‍ය ප්‍රදාන ගිණුම් තැබීමේ ක්‍රමවේදය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි. තවද ප්‍රමිතියේ 26 ඡේදය අනුව රාජ්‍ය ප්‍රදාන වටිනාකම අදාළ වත්කම්වල ඵලදායී ජීවකාලය පුරා ක්‍රමානුකූලව බෙදා හැර සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ ආදායම විලම්බිත ආදායමක් ලෙස හඳුනාගැනීම වෙනුවට එම ආදායම රු.24,437,668ක් වත්කම් ක්ෂය ගිණුමට බැර කර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් වර්ෂයේ ආදායම හා ක්ෂය වියදම එම ප්‍රමාණයෙන් ඌනගණනය වී තිබුණි.

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති 2.2.18 යටතේ රාජ්‍ය ප්‍රදාන ගිණුම්ගත කිරීම ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 20 අනුව සිදුකරන බව දක්වා ඇති අතර ඒ අනුව ගිණුම්ගත කිරීම් සිදු කර ඇත. තවද රාජ්‍ය ප්‍රදාන ගිණුම්ගත කිරීමේ ක්‍රමවේදය 2023/2024 වාර්ෂික වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමටත් ඉදිරියේ දී ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති යටතේ සිදු කල යුතු හෙළිදරව් කිරීම් සිදු කිරීමටත් කටයුතු කරනු ලැබේ. රාජ්‍ය ප්‍රදාන විලම්බනය කිරීමට අදාළ වටිනාකම හා ක්ෂය වටිනාකම ක්ෂය ගිණුමේ ගැලපීම ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති ප්‍රකාරව ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කරමින් සිදු කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුව රාජ්‍ය ප්‍රදාන ගිණුම්තැබීම හා හෙළිදරව් කිරීම කළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) කල් ඉකුත් වූ වයින් තොග වෙනුවෙන් දැරූ වියදම් රු.4,285,347 ක් හා රාජ්‍ය ආයතන වෙත නොමිලේ බෙදාදුන් 2015 වර්ෂයේ මිලදීගත් ජංගම වී ගබඩා 22ක පිරිවැය රු.42,351,980 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ විකුණුම් පිරිවැයට හර කර තිබීම හේතුවෙන් දළ ලාභය රු.46,637,327කින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>කල් ඉකුත් වූ වයින් තොගය නිදහස් කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රේගුවට අවසන් වශයෙන් ගෙවීමට එකඟ වූ රු. 4,285,347 ක මුදල 2023/24 වර්ෂයේ දී උපචිත වියදම් යටතේ ගිණුම්ගත කරන ලදී. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය මත රාජ්‍ය ආයතන සඳහා 2023/2024 වර්ෂයේදී නොමිලේ ලබා දීමට තීරණය වූ ජංගම වී ගබඩා (Cocoon) වල පිරිවැය වෙළඳ තොගයෙන් ඉවත් කර විකුණුම් පිරිවැය ගිණුම හරහා ගිණුම්ගත කරන ලදී.</p>	<p>විකුණුම් පිරිවැය නිවැරදිව ගණනය කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ)භෞතික තොග සත්‍යාපනයේ දී හඳුනාගන්නා ලද තොග අධිමාන සහ නිවැරදි කිරීම්වල එකතුව රු.23,064,553 ක් පෙර වර්ෂයේ වැරදි නිවැරදි කිරීමක් ලෙස විකුණුම් පිරිවැයෙන් අඩුකර පෙන්වා තිබීම හේතුවෙන් එම ප්‍රමාණයෙන් විකුණුම් පිරිවැය අඩුවෙන් සහ දළ ලාභය වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>රු. මිලියන 23 ක තොග සත්‍යාපන විශ්ලේෂණ වෙනස ලෙස මෙම වසරේ විකුණුම් පිරිවැයෙන් අඩුකර තිබූ ශේෂයෙහි සැලකිය යුතු පිරිවැයක් පෙර වසරේ විකුණුම් පිරිවැයට එකතු කර තිබූ සහල් සඳහා තොග සත්‍යාපන විශ්ලේෂණ වෙනස නිවැරදි කිරීම් වේ.</p>	<p>විකුණුම් පිරිවැය නිවැරදිව ගණනය කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ)2017 සිට 2024 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ බාහිර පාර්ශවයන් විසින් බැංකුව වෙත සිදු කර තිබූ එකතුව රු.2,820,094 ක සෘජු තැන්පතු නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කිරීම වෙනුවට වෙනත් ණයහිමියන් යටතේ දක්වා තිබුණි.</p>	<p>බාහිර පාර්ශව විසින් බැංකු වෙත කරනු ලබන සෘජු තැන්පතු හඳුනාගැනීමෙන් අනතුරුව ලැබීම් වවුචර් පත් නිකුත් කර තැන්පතු පිළිබඳ විස්තර තහවුරු කර දීමෙන් අනතුරුව ලැබීම් නිරවුල් කිරීම සිදු වේ. එතෙක් තාවකාලිකව වෙනත් ණයහිමි ගිණුමේ පෙන්වුම් කරනු ලැබේ. වෙනත් ණයහිමි ගිණුමේ ඇති රු. 1,045,500 ක් සම්බන්ධව නීතිමය කටයුත්තක් සිදුවන බැවින් එය අවසන් වූ පසු අදාළ පාර්ශවයෙන් ලැබිය යුතු මුදලට හිලවී කරනු ලැබේ. ඉතිරි ශේෂ ලැබීම් වවුචර් නිකුත් කර නිසි පරිදි ගිණුම්ගත වී ඇත.</p>	<p>සෘජු තැන්පතු නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ඈ)මඩකලපුව රජවාස ගොඩනැගිල්ලෙහි කොටසක් ලංකා සතොස ලිමිටඩ් ආයතනයට උප බදු දීම</p>	<p>වර්ගඅඩි 6400ක කොටසක් ලංකා සතොස ආයතනයට බදු දීම සඳහා ලැබිය යුතු රු. මිලියන 7.2 ක මුදල සතොස සමාගම වෙතින් මෙතෙක්</p>	<p>ලැබිය යුතු ආදායම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>

වෙනුවෙන් සමාගමට ලැබිය යුතු රු.7,279,191 ක් වූ ආදායම් ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

ලබා දී නොමැත. ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව සතු සියලුම ගොඩනැගිලි සතොස ආයතනය වෙත පැවරීමට කටයුතු කරමින් පවතින අතර, ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් කටයුතු නවතා ඇත. එබැවින් මෙම කුලී මුදල් සතොස ආයතනයෙන් ගැනීම පිළිබඳ ගැටලුවක් ඇති බැවින් උප බදු දීම වෙනුවෙන් සමාගමට ලැබිය යුතු මුදල් ගිණුම්ගත කර නොමැත.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මාර්තු 31 දිනට රු.822,322,109ක් වූ වෙළඳ ණයගැති ශේෂය තුළ වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා පැරණි රු.133,352,935ක ශේෂද වර්ෂ 5ට වැඩි කාලයක් තිස්සේ පවතින රු.177,479,439ක ශේෂ ද පැවති අතර එම ණයශේෂ අයකරගෙන නොතිබුණි. තවද රු.1,272,905,763ක් වූ අනෙකුත් ලැබිය යුතු ශේෂ තුළ ඇතුළත් දීර්ඝ කාලයක සිට පවතින රු.13,421,973ක අය නොවූ ශේෂයක් විය.</p>	<p>නිරන්තර පසුච්ඡරම් කටයුතු, වාරික ලෙස අයකර ගැනීම, අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම, සිහිකැඳවීමේ ලිපි යැවීම, නීතිමය පියවර ගැනීමට කටයුතු කිරීම හා වසර 5 ඉක්ම වූ අයකර ගත නොහැකි ණයගැතියන් සඳහා මෙහෙයුම් අත්පොතේ 6.9 අනුව කපාහැරීමට පියවර ගැනීම ආදී ක්‍රම මගින් වසර 2 ට වැඩි ණය අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරමින් පවතී.</p>	<p>ලැබිය යුතු මුදල් නොපමාව අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මාර්තු 31 දිනට ලැබූ අත්තිකාරම් වල වටිනාකම රු.25,491,248ක් වූ අතර අවුරුදු 3ට වැඩි කාලයක සිට නොපියවන ලද අත්තිකාරම් ශේෂ වල වටිනාකම රු.7,837,353ක් විය.</p>	<p>අත්තිකාරම් සහ ණයගැතියන් ශේෂ අනුව හඳුනාගැනීම සහ පියවීම, අත්තිකාරම් හිමියන් වෙත ලිඛිතව දැනුම්දීම සහ ප්‍රතිචාර නොදක්වන අත්තිකාරම් ආදායමට ගැනීමට පියවර ගැනීම ආදී ක්‍රම මගින් වසර 3 ට වැඩි ණයගැති අත්තිකාරම් පියවීම සඳහා කටයුතු කරමින් පවතී.</p>	<p>ලැබිය යුතු මුදල් නොපමාව අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ මාර්තු 31 දිනට රු.361,444,482ක් වූ ණයහිමි ශේෂය තුළ වර්ෂ 5ට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණද නිරවුල් නොකළ ශේෂය රු.90,514,335ක් විය. තවද රු.716,930,302ක් වූ අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ශේෂ තුළ ඇතුළත් දීර්ඝකාලීනව පවතින ශේෂවල රු.15,789,605ක නිවැරදිතාවය තහවුරු කරගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	එක් එක් ණය හිමි ගිණුම් අනුව 2024.03.31 දිනට ණයහිමියන්ට ගෙවිය යුතු ශේෂය රු. 361,444,482 ක් වන අතර ණයහිමි කාල විශ්ලේෂණ වාර්තාවේ 2024.03.31 දිනට ශුද්ධ අගය ලෙස (මිලදී ගැනුම් සහ ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු අගය) රු. 361,444,482 ලෙස දක්වා ඇත.	ණය හිමි ශේෂ නිරවුල් කිරීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

1.6.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විෂයය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම	අනුරූපී වාර්තා අනුව වටිනාකම	වෙනස	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
	රු.	රු.	රු.		
(අ)සමාජ සංරක්ෂණ දායක බදු වියදම	86,942,743	83,347,166	3,595,577	පෙර වර්ෂ වලට අදාළ ගෙවීම් අදාළ වර්ෂයට ගැලපීම් කිරීමටත් මාසික විකුණුම් පදනම් කරගෙන ගෙවිය යුතු සමාජ ආරක්ෂණ බද්ද හඳුනා ගෙන ගෙවිය යුතු මුදල් ගෙවීමටත් කටයුතු කරන බව දන්වමි.	සමාජ සංරක්ෂණ දායක බදු නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ)විකුණුම් වටිනාකම	12,132,029,706	12,643,327,250	511,297,543	එකතු කළ අගය මත බදු සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව විකුණුම් සහ ගැනුම් අතර වෙනස විශ්ලේෂණය කරමින් පවතී.	විකුණුම් වටිනාකම නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඇ)ගැනුම් වටිනාකම	9,796,491,313	3,733,542,154	6,062,949,159	එකතු කළ අගය මත බදු සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව විකුණුම් සහ ගැනුම් අතර වෙනස විශ්ලේෂණය කරමින් පවතී.	ගැනුම් වටිනාකම නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ii)	6.7 ඡේදය	ස්ථාවර වත්කම් වාර්ෂිකව සමීක්ෂණය කළ යුතු වුවද සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දිනට පැවති රු.977,631,425 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම් සම්බන්ධයෙන් 2017 වර්ෂයෙන් පසුව භෞතික සත්‍යාපනයක් සිදුකර නොතිබුණි.	ස්ථාවර වත්කම් භෞතික සත්‍යාපනයක් 2017 වර්ෂයෙන් පසු සිදුකර නොමැති වුවද 2023/24 වර්ෂයට අදාළව වත්කම් භෞතිකව සත්‍යාපනය සිදුකර ඒ අනුව වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය කර ඇත. ඉදිරියට රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයට අනුව භෞතික සත්‍යාපනය සිදු කර ඒ අනුව පසු කටයුතු කිරීමට සැලසුම් කර තිබේ.	වක්‍රලේඛ වාර්ෂිකව ස්ථාවර වත්කම් සත්‍යාපනය සිදු කළ යුතුය.
------	----------	--	---	--

(ඇ)2005	මැයි 06	නැව් මඟින් භාණ්ඩ ආනයනය කරනු ලබන සියළුම රාජ්‍ය ආයතන විසින් භාණ්ඩ ප්‍රවාහන කටයුතු සි/ස ලංකා නැව් සංස්ථාව හරහා සිදුකළ යුතු අතර නැව් සංස්ථාවේ නැව් ගාස්තුව අපනයනකරුගේ නැව් ගාස්තුවට වඩා වැඩිවන විට ඒ බව දැක්වෙන අත්හැරීමේ නිවේදනයක් ලිඛිතව ලබාගත යුතු වුවද නියැදි විගණන පරීක්ෂාවට ලක්වූ අවස්ථා 18කින් අවස්ථා 16කදී විදේශීය නැව් සමාගම් හරහා ආනයන කටයුතු සිදුකර තිබූ අතර එහිදී අත්හැරීම් නියෝග ලබාගෙන තිබුණේ අවස්ථා 2කදී පමණි. ඒ අනුව ඇමරිකන් ඩොලර් 22,479ක මුදලක් විදේශීය නැව් සමාගම් වලට ගෙවා තිබූ බැවින් රට තුළින් විදේශ විනිමය ගලායාමක් සිදුවී තිබුණි.	ශ්‍රී ලංකා නැව් සංස්ථාව සතු නැව් නොමැති අතර ඔවුන්ද විදේශීය නැව් සමාගම හරහා නැව් ඒජන්ත ලෙස කටයුතු කරමින් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීමේ කටයුතු සිදුකරන බැවින් රට තුළින් විදේශීය විනිමය ගලා යෑම නවතාලිය නොහැක. ශ්‍රී ලංකා නැව් සංස්ථාව මඟින් ප්‍රවාහන කටයුතු සිදු කිරීමේදී ආනයනකරු හා ශ්‍රී ලංකා නැව් සංස්ථාව සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සඳහා නිරන්තරයෙන් මැදිහත් වීමට සිදුවන අතර දැඩි ප්‍රමාදයන් පවතී. විදේශීය සැපයුම්කරුවන් ඔවුන්ගේ වාර්ෂික අපනයන ප්‍රමාණ මත නැව් සංස්ථාවට වඩා වඩාත් තරඟකාරී නැව් ගාස්තු සැපයුම්කරුට ලබාගැනීමේ හැකියාව පවතී.	වක්‍රලේඛ විධිවිධාන වලට බැහැරව කටයුතු කරන්නේ නම් ඒ සඳහා භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය.
---------	---------	---	--	---

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.1,501,214,947ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.735,435,943ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.765,779,004ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය.

සමාලෝචිත වර්ෂයේ විකුණුම් පිරිවැය රු. 1,767,301,038 කින් වර්ධනය වී, ශුද්ධ මූල්‍ය ආදායම රු.142,304,439කින් අඩුවී සහ අළුත් අවුරුදු දීමනා හා දිරිදීමනා රු. 35,249,289 කින් වැඩි වී තිබුණ ද සමාගමේ ශුද්ධ විකුණුම් රු.2,715,253,435කින් වර්ධනය වීම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 අනාර්ථික ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගම විසින් 2015 වර්ෂයේදී පිරිවැය රු.96,254,510 ක් වූ විනෝද රැස් කිරීමේ ජංගම ගබඩා (CoCoon) 50ක් පිලිපීනයෙන් ආනයනය කර ඒවායින් ඒකක 15ක් පමණක් අලෙවිකර තිබුණි. වර්ෂ 7කට අධික කාලයක් නොවිකිණි පැවති පිරිවැය රු.25,026,173ක් වූ ඒකක 13ක් 2022 වර්ෂයේදී හා පිරිවැය රු.42,351,984ක් වූ ඒකක 22ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රාජ්‍ය ආයතනවලට නොමිලේ බෙදා දී තිබූ බැවින් සමස්ත ව්‍යාපෘතියේ අලාභය රු.67,378,157ක් වී තිබුණි.	2015 වර්ෂයේ විකිණීම සඳහා මිලට ගත් Cocoon 50 න් 35 ක් වසර ගණනාවක් නොවිකිණි පැවතීමත් දීර්ඝ කාලයක් ගබඩා ඉඩකඩ මේ සඳහා වෙන්ව පැවතීමත් හේතුවෙන් දිගින් දිගටම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සහ විගණන හා කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීම් වල අවධානය යොමු විණි. ඒ අනුව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත මෙම Cocoon ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි ආයතන සඳහා CSR ව්‍යාපෘතිය යටතේ රාජ්‍ය ආයතන සඳහා ලබාදෙන ලදී.	ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමේදී ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදුකර අවශ්‍ය තීරණ ගත යුතු අතර ආරම්භ කළ ව්‍යාපෘති වල අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) සමාගම විසින් ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් කුලී පදනම මත ලබාගෙන තිබූ වේයන්ගොඩ ගබඩාව 2023 පෙබරවාරි සිට 2024 පෙබරවාරි දක්වා නිශ්කාර්යව පැවතියද රු.2,400,000 ක බදුකුලියක් ගෙවා තිබුණි.	2024.02.15 සිට වර්ෂයක කාලයක් සඳහා බදු පදනම මත ගිවිසුම් ගත වීමට 2024.04.04 දින අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය හිමිව ඇති අතර අප සංස්ථාව මගින් රජය මැදිහත්ව සිදුකරන ආනයනික ආහාර ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීම සඳහා මෙම ගබඩාව අවශ්‍ය වන විට යොදා ගැනීමට තීරණය කර ඇත.	කුලී පදනම මත ලබාගත් ගබඩා අපේක්ෂිත කාර්ය සඳහා උපරිම වශයෙන් භාවිතා කළ යුතු අතර නිශ්කාර්ය වියදම් වළක්වා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) මඩකලපුව රජවාස ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2021 සැප්තැම්බර් සිට 2023 ජුනි දක්වා ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් ගොඩනැගිල්ලක් කුලියට ගෙන තිබූ අතර එම ගොඩනැගිල්ල නවීකරණය කිරීම 2024 ජූලි 30 දින වන විටත් අවසන් වී නොතිබීම හේතුවෙන් කිසිදු	ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2021 දෙසැම්බර් මාසයෙන් පසුව වෙළඳ අමාත්‍යාංශයෙන් අදාළ ප්‍රතිපාදන ලබා නොදීම හේතුවෙන් නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය ඉදිරියට ගෙන යාමට නොහැකි වී ති. කෙසේ වුවද එයින් වර්ගඒඩ් 6400ක කොටසක් ලංකා සතොස ආයතනයට බදු දීම සඳහා ගිවිසුමකට එළඹුණු අතර, ඒ සඳහා සතොස සමාගම වෙතින් ලැබිය යුතු	ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමේදී ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදුකර අවශ්‍ය තීරණ ගත යුතු අතර ආරම්භ කළ ව්‍යාපෘති වල අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

ආදායමක් උපයා නොතිබූ අතර එම දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවා තිබූ රු.5,720,000ක කුලිය නිශ්කාර්ය වියදමක් විය.

කුලී ආදායම වන රු. මිලියන 7.2 ක මුදලක් මෙතෙක් ලබා දී නොමැත. එමෙන්ම 2021 වසරේ සිට 2023 දෙසැම්බර් මස දක්වා ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවට රු. මිලියන 5.7 ක් ගෙවන ලද අතර, 2024 ජනවාරි මාසයේ සිට එම කුලී මුදල නොගෙවන ලදී.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී Q-Shop අලෙවිසැල් 08ක් කුළුබඩු සංස්ථාව වෙත කුලී පදනම මත ලබා දීමට කුලී ගිවිසුමක් ඇතිකරගෙන තිබුණු අතර අලෙවිසැල් 03ක් විගණන දිනය වූ 2024 ජූලි 25 දින වන විටත් භාර දී නොතිබුණි. ඒ හේතුවෙන් රු.920,000 ක කුලී ආදායමක් අහිමි වී තිබූ අතර නිශ්කාර්යව පැවති එම අලෙවිසැල් 3 වෙනුවෙන් බාහිර පාර්ශවයන්ට ගෙවා තිබූ රු.480,000 ක කුලිය නිශ්කාර්ය වියදමක් විය. මෙම Q-Shop ව්‍යාපෘතිය තුළින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.1,658,668 ක අලාභයක් ලබා තිබුණි.

අප ආයතනය සතු සියලුම Q shop භාරගන්නා බවට කුළුබඩු සංස්ථාව ගිවිසුම් වලට එළඹියද, කැස්බෑව, තලංගම සහ මත්තේගොඩ විවෘත කිරීමට ප්‍රමාද විය. කැස්බෑව අලෙවි සැල 2024 මාර්තු මස තෙක් විවෘත නොකළ අතර කුළු බඩු සංස්ථාව විසින් එහි වෙළඳ කටයුතු පවත්වාගෙන යා නොහැකි බවත් නැවත භාර දෙන බවත් දන්වා ඇත. එබැවින් කැස්බෑව, මත්තේගොඩ සහ තලංගම අලෙවිසැල් කුලී පදනම මත ලබා දීම සඳහා 2024.06.13 දින පුවත්පත් දැන්වීමක් මගින් අභිලාශ කැඳවීමක් සිදු කල අතර අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතිය ලබාගෙන එම අලෙවිසැල් නැවත කුලී පදනම මත ලබා දීමට අපේක්ෂිතය.

ව්‍යාපෘතියේ අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට හා ලාභදායීත්වය වර්ධනය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ)සමාලෝචිත වර්ෂයේ මාර්තු 31 දිනට ගබඩාවේ පැවති පිරිවැය රු.685,725,364ක් වූ තොගයෙහි ඇතුළත් වර්ෂයකට වැඩි කාලයක් තුල වලනය නොවූ තොග වටිනාකම රු. 155,109,130ක් වූ අතර මෙම තොග අතරින් කල් ඉකුත් වීමට ආසන්න තොග හඳුනාගැනීමට යෝග්‍ය ක්‍රමවේදයක් ගිණුම්කරණ පද්ධතිය තුල ස්ථාපනය කර නොතිබුණි.</p>	<p>පෙර වසරේ පැවති අවු.1ට වඩා වැඩි කාලයක් ගබඩාවේ පැවති තොග ශේෂය සමග සංසන්දනය කරන විට 23/24 වසර තුල එය සියයට 62 කින් අඩු වී ඇත. එනම්, ආයතනය විසින් කාලයක් තිස්සේ පැවති තොග අඩු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති අතර අභ්‍යන්තර තොග පාලන ප්‍රතිපත්තිය මගින් නැවත අවුරුද්දට වඩා වැඩි තොගයට එකතු වීම අඩුකර ඇත. 2024/03/31 දිනට අවුරුදු 1ට වඩා වැඩි තොගය මුළු තොගයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 6%ක් පමණක් වන අතර එම තොගය 24/25 වසර තුල විකිණීම සඳහා අදාල ක්‍රියාමාර්ග දැනටත් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.</p>	<p>තොග පාලන කටයුතු නිසි පරිදි කළමනාකරණය කළ යුතුය.</p>

(ආ) පොලිස් විශේෂ කාර්යය බලකාය වෙත බදු දී ඇති සමාගමට අයත් රාජගිරියේ පිහිටි ගොඩනැගිල්ල සහිත ඉඩම සඳහා 2024 ජනවාරි 01 දින සිට බදු ගිවිසුමකට එළඹ නොතිබුණ අතර පූර්ව ගිවිසුම ප්‍රකාරව 2024 ජනවාරි සිට අගෝස්තු මාසය දක්වා ලැබිය යුතු බදු කුලිය වූ රු.14,400,000 ක් අයකර ගෙන නොතිබුණි. තවද ගිවිසුමේ 08 වැනි වගන්තියට පටහැනි ලෙස අවසරයකින් තොරව ස්ථිර ඉදිකිරීම් සිදුකර තිබුණි.

මේ පිළිබඳව දිගින් දිගටම අප විසින් විශේෂ කාර්ය බලකාය දැනුවත් කරන ලද අතර විශේෂ කාර්ය බලකාය විසින් අනවසර ඉදිකිරීමක් සිදුකරන බවට 2024.06.07 දින මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් දැනුවත් කරන ලදී. 2024.07.15 දින මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් විසින් සිදුකළ දැනුවත් කිරීම අනුව 2024.07.22 දින මහජන ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්තුමා විසින් එම ඉඩම නිසියාකාරව ශ්‍රී ලංකා පොලිසියට පවරා දෙන තෙක් බදු ගිවිසුමකට එළඹෙන ලෙස විශේෂ කාර්ය බලකායේ අණදෙන නිලධාරී වෙත දැනුම් දී ඇත.

බදු ගිවිසුම් යාවත්කාලීන කිරීමට, හිඟ බදු අයකර ගැනීමට හා කොන්දේසි ප්‍රකාරව ක්‍රියා කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී නාරාහේන්පිට රජවාස වෙළඳ ප්‍රදර්ශනාගාර ව්‍යාපෘතියේ බදු ගිවිසුම ප්‍රකාරව මාසික විදුලි බිල්පත්, ජල බිල්පත් හා දුරකථන බිල්පත් ඇතුළු සේවා ගාස්තු දෙවන පාර්ශවය විසින් දැරිය යුතු වුවද සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ විදුලි වියදම් සහ ජල ගාස්තු වශයෙන් රු.6,102,278ක් එනම්, ව්‍යාපෘති ආදායමෙන් සියයට 48ක් සමාගම විසින් දරා තිබුණු අතර ව්‍යාපෘතියෙන් රු.5,180,344ක ශුද්ධ අලාභයක් ලබා තිබුණි. මෙම ගොඩනැගිල්ල තුළ අලෙවි ප්‍රදර්ශනාගාර 25ක් පවත්වාගෙන යාමට ඉඩ පහසුකම් පැවතියද ක්‍රියාත්මකව පැවති ප්‍රදර්ශනාගාර 21න් 11ක් පමණක් රාජ්‍ය ආයතන විය. ඒ අතර “රාජ්‍ය ආයතනවල නිෂ්පාදනය කරනු ලබන හා අලෙවි කරනු ලබන නිෂ්පාදන දැරිය හැකි මිලකට එකම වහලක් යටදී පාරිභෝගිකයන්ට ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම” යන ව්‍යාපෘතියේ</p>	<p>රටේ පැවති අයහපත් ආර්ථික වාතාවරණය හමුවේ රජවාස පරිශ්‍රය කුලියට ලබා දුන් කඩ හිමියන් බොහෝ දෙනෙකු ඉන් ඉවත් වූ අතර, හිස්ව තිබූ කඩ කාමර කුලී පදනම මත ලබා දීම ද ඉටුකළ නොහැකි විය. නමුත් 2024 වර්ෂයේ මුල සිට ආර්ථිකය යථා තත්වයට පත්වීම මත හිස්ව තිබූ කඩ කාමර ලබා දීමට හැකියාව ලැබුණු අතර, 2023 ජූලි මස සිට 2024 මාර්තු මාසය දක්වා රජවාස ව්‍යාපෘතියේ ආදායම වැඩිවී ලාභදායී තත්වයක් නිර්මාණය වී ඇත.</p>	<p>ව්‍යාපෘතියේ අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට හා ලාභදායීත්වය වර්ධනය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

මූලික අරමුණ කරා ලඟා වී නොතිබුණි.

(ආ)සමාලෝචිත වර්ෂයේ දැනට ආයතනයේ පවතින ව්‍යාපාර ඉටුකළ හැකි ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ආයතනයේ කාර්යන්හි ආදායම් වැඩිකර ගැනීම සඳහා ආදායම් ඉලක්ක වැඩිකර ගැනීමට පිළිබඳව සැලසුම් කළ ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කර තිබුණද රටෙහි පැවති සැලකිලිමත් වී 04ක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණද ආර්ථික අර්බුධකාරී තත්වය හේතුවෙන් සැලසුම් සිදුකළ යුතු අතර ලඟා කරගෙන තිබූ ආදායමේ එම අරමුණ ඉටුකර ගැනීම අපහසු විය. ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තුළ වර්ධනය සියයට 50ක් පමණ අප ආයතනය බොහෝ අලෙවියක් සිදුකරනු ලබන්නේ රාජ්‍ය ආයතන සැලැස්ම තුළ ප්‍රමාණය වැඩිකර ගැනීම සඳහා වුවද රාජ්‍ය වියදම් ඇතුළත් ක්‍රියාකාරකම් 14ක් අතරින් ක්‍රියාකාරකම් 11ක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබූ ඉටුකර ගැනීමට ක්‍රියාකාරකම් සමඟ සැසඳීමේදී ඉටු කළ ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රමාණය සියයට 21ක් පමණ විය. තවද පාසල් ලැබුණු සඳහා මූලික පරිගණක හඳුන්වාදීම හා පරිගණක ආශ්‍රිත නව අයිතම හඳුන්වාදීම යන ව්‍යාපෘති 2හි ප්‍රගතිය පිළිවෙලින් සියයට 17ක් හා සියයට 4ක් පමණක් විය. අවම වශයෙන් එක් භාණ්ඩයක් හෝ එක් වෙළෙන්දෙක් විදේශීය වෙළඳපලට ඇතුළත් කිරීම වෙළඳපලට ඇතුළත් කිරීම අරමුණු කර තිබුණද එයද ඉටුකර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

3.4 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2.1 (අ) සහ (ඇ) ප්‍රකාරව ආයතනයේ මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන හා විස්තරාත්මක ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙල කළයුතු වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආයතනයේ ප්‍රාග්ධන මිලදී ගැනීම් වෙනුවෙන් ප්‍රසම්පාදන වියදම් ඇස්තමේන්තුවක් පමණක් පිළියෙල කර තිබුණි.	ස්ථාවර වත්කම් සඳහා හා වෙළඳ නොගය සඳහා ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ ප්‍රකාරව සැලසුම් ඉදිරි වර්ෂයේ සිට සකසනු ඇත.	ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය අනුව ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙල කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

<p>(ආ)විධිමත් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීමෙන් තොරව පෞද්ගලික ආයතනයකට රු.3,144,025 ක් ගෙවා ආයතනයේ එළිමහන් පරිශ්‍රයේ කොටසක් තාරදමා කාපටි කර තිබුණු අතර අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ අවශ්‍යතාවය සඳහා රු.98,550,332 ක් වටිනා තොරතුරු තාක්ෂණික උපකරණ මිලදී ගෙන සවිකර තිබුණි.</p>	<p>අඩුම ලංසුව ඉදිරිපත් කර ඇති ආයතනයෙන් අමතර මුදලක් සේවා අංශය විසින් අඩු කරගෙන ඇත. ආයතනයේ සභාපතිවරයා, සාමාන්‍යාධිකාරීත්වය සහ නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (මුදල්) ගෙන් සමන්විත ප්‍රසම්පාදන කමිටුවක් ඇත. එසේම ඉදිරියේදී සේවා සහ නඩත්තු කටයුතු සඳහා වෙන වෙනම තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පත්කිරීමට වග බලාගනී. මෙම ගිණුම් කාර්යාල නඩත්තු හා උපකරණ නඩත්තු වෙනුවෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර, ආයතනයේ එළිමහන් පරිශ්‍රයේ තාර දමා කාපටි කිරීම සඳහා දරන ලද වියදම මෙම ගිණුම හරහා ගිණුම් ගත කර ඇත.</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සඳහා විධිමත් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේද අනුගමනය කළ යුතුය.</p>
---	---	---

<p>(ඇ) 2023 ජනවාරි 03 දිනැති අංක අමප/22/2100/601/014/111 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය මඟින් බිත්තර ආනයනය කිරීමට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී වටිනාකම රු.496,000,000 ක් වූ බිත්තර 18,420,480 ක් ආනයනය කර තිබුණි. එහිදී රු. මිලියන 200 ට වැඩි මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ 2.14.1 අනුව පත්කළ යුතු අමාත්‍යාංශ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව වෙනුවට දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රසම්පාදන කමිටුවක් මඟින් ප්‍රසම්පාදන කාර්යය සිදුකර තිබුණි. තවද ආනයනික බිත්තර නිශ්කාශණය හා ගබඩා කිරීමේ ප්‍රසම්පාදනයේදී ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ 2.4.8 අනුව තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවක් පත්කර හා මාර්ගෝපදේශ 8.9.1 අනුව සේවා සැපයුම්කරු සමඟ ගිවිසුමකට එළඹ නොතිබුණි.</p>	<p>වෙළඳපොළ පවතින බිත්තරවල මිල සිඟයෙන් ඉහළ යාම පදනම් කර තාවකාලික කාල සීමාවක් බිත්තර ආනයනය කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී තිබූ අතර එය නිශ්චිත කාල සීමාවන් 04 කට පමණ දීර්ඝ විය. එබැවින් ප්‍රසම්පාදනය කරනු ලබන ප්‍රමාණය පිළිබඳව ආයතනයෙන් පරිබාහිරව තීරණය වූ අතර වෙළඳපොළ ඉල්ලුම අනුව ආනයනය කරමින් කැබිනට් මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී තිබුණු ප්‍රමාණය නොඉක්මවන ලෙස හා දේශීය ඉල්ලුමට සරිලන ලෙස ප්‍රසම්පාදනයන්ට අදාළ මුළු පිරිවැය ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කිරීමේ දුෂ්කරතාවයක් ඇති විය. එබැවින් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියට යන කාල පරාසය සැලකිල්ලට ගනිමින් ඉක්මනින් වෙළඳපොළ ඉල්ලීම සැපයීම සඳහා ආයතන මට්ටමින්ද දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රසම්පාදන කමිටු මඟින්ද අමාත්‍යාංශ ප්‍රසම්පාදන කමිටු මඟින් හා කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් පත්කරනු ලැබූ ස්ථාවර ප්‍රසම්පාදන කමිටුව හරහා බිත්තර ප්‍රසම්පාදන සිදුකරන ලදී.</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.</p>
---	--	--

<p>(ඈ)කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු.5,987,529 ක් වූ තීරු බදු නිදහස් සාප්පුව අළුත්වැඩියා කිරීමේ ප්‍රසම්පාදනය සඳහා</p>	<p>මෙම කාර්යය සඳහා පුවත්පත් දැන්වීමක් පලකර ජාතික තරඟකාරී ලංසු කැඳවීමක් සිදු කරන ලද අතර මේ සඳහා වන ඇස්තමේන්තුවක් පිළියෙල කිරීම සඳහා</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුව තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු</p>
---	--	--

ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ 2.8.4 අනුව තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවක් පත්කර නොතිබුණි.

ආයතනයේ සුදුසුකම් ලත් නිලධාරියෙකු නොමැති බැවින් Duty Free සාප්පුව වෙත පැමිණ එය නවීකරණය කිරීම සඳහා සුදුසු Design එකක් ද සමඟ මිල ගණන් ද සහිතව ලංසුවක් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා උනන්දුවක් දක්වන ආයතන හරහා අභිලාෂ (EOI) කැඳවන ලදී. මේ සඳහා වෙනම තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවක් පත්කර නොමැති අතර සැපයුම් හා සේවා අංශයේ කළමනාකාරිවරිය, වෙළඳ අංශයේ කළමනාකරු හා නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (අලෙවි) විසින් පිරිවිතර හා Design පිළිබඳ තාක්ෂණික කරුණු ඇගයීමට ලක්කර ආයතනයේ ටෙන්ඩර් මණ්ඩල පත්‍රිකාව සහතික කර ඇත. අඩුපාඩු නිවැරදි කර ගැනීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරනු ඇත.

පත්කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.5 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මාර්තු 31 දිනට සමාගමේ අනුමත කාර්යය මණ්ඩලය 315 ක් වූ අතර තත්‍ය කාර්යය මණ්ඩලය 286 ක් වූයෙන් එදිනට පුරප්පාඩු 77 ක් පැවතුණු අතර ඒ තුළ විධායක මට්ටමේ පුරප්පාඩු 10 ක් විය. මීට අමතරව 48 ක අතිරික්ත කාර්ය මණ්ඩලයක් පැවතුනි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

ආයතනයේ දැනට ක්‍රියාත්මක වන අනුමත සේවක බල සැකැස්ම 2012 වර්ෂයේ කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතියට ඉදිරිපත් කර 2016 වර්ෂයේදී අනුමත වී ඇති අතර අනුමත සේවක බල සැකැස්ම තනතුරු නාමයන් 49 ක් සඳහා කාර්යය මණ්ඩලය 329 ක් වෙනුවෙන් අනුමැතිය වී ඇත. ඉන් දරන්නාට පෞද්ගලික තනතුරු වලින් සේවකයින් විශ්‍රාම යෑම් හා ඉවත් වීම් මත දැනට 315 ක සේවක මණ්ඩලයක් සඳහා අනුමැතිය පවතී.

නිර්දේශය

අනුමත කාර්යමණ්ඩලයේ ඇතුළත් අත්‍යවශ්‍ය තනතුරු පිරවීමට කටයුතු කළ යුතුය.